

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานธุรการการเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี สรุปผลของการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ ในโรงเรียนประถมศึกษา
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา

5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 2,400 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 800 คน ครูผู้ปฏิบัติงานธุรการโรงเรียน จำนวน 800 คน และครูผู้ปฏิบัติงานการเงินโรงเรียน จำนวน 800 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2537

- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 110 คน ครูผู้ปฏิบัติงานธุรการจำนวน 110 คนและครูผู้ปฏิบัติงานการเงินและพัสดุ จำนวน 110 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเป็นแบบสำรวจ เพื่อสำรวจวิธีการดำเนินงานการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ และแบบสอบถามโดยให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ปฏิบัติงานธุรการและครูผู้ปฏิบัติงานการเงินพัสดุเป็นผู้ตอบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอน เพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุฉินารายณ์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.95

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แต่ละอำเภอส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ และขอรับคืนจากสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ส่งไปจำนวน 330 ชุด ได้รับคืนจำนวน 315 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.45

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ วิเคราะห์ ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากแบบสำรวจหาความถี่และหาค่าร้อยละ
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถาม หาค่าร้อยละ (%) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จัดลำดับความสำคัญ ตามความถี่ ของข้อเสนอแนะ

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 315 คน จำแนกเป็นเพศชาย 220 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 เพศหญิง 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.2 อายุราชการมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.4 วุฒิทางการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.9 ประสบการณ์ใน

การดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่ามีประสบการณ์ระหว่าง 1- 5 ปี และมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.3 การอบรมงานในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า เคยผ่านการอบรมมาแล้วเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 69.5

2) วิธีการบริหารงานธุรการในโรงเรียนประถมศึกษา

จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการในโรงเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนจะใช้ผู้ปฏิบัติงานเพียงคนเดียว โดยใช้ส่วนหนึ่งของห้องพักครู เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานธุรการโรงเรียน ส่วนใหญ่มีแต่ไม่ครบ เอกสาร คู่มือระเบียบปฏิบัติงานมีบางส่วน ผู้ทำหน้าที่นี้เทศกำกับ ติดตามงานในโรงเรียน คือผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกำหนดเวลาในการนี้เทศ ติดตาม 1-2 ครั้งต่อเดือน

3) วิธีการบริหารงานการเงินในโรงเรียนประถมศึกษา

จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินโรงเรียน ส่วนใหญ่ โรงเรียนจะใช้ผู้ปฏิบัติงานเพียงคนเดียว โดยสถานที่ปฏิบัติงาน จะใช้ส่วนหนึ่งของห้องพักครู วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานการเงินโรงเรียน ส่วนใหญ่ จะมีแต่ไม่ครบ เอกสาร คู่มือระเบียบการปฏิบัติงาน มีเพียงบางส่วนของงานนี้เทศกำกับ ติดตามงาน ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติโดยกำหนดระยะเวลาไว้ 1 - 2 ครั้งต่อเดือน

4) วิธีการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา

จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานพัสดุโรงเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนจะใช้ผู้ปฏิบัติงานนี้ เพียงคนเดียว โดยใช้ส่วนหนึ่งของห้องพักครู เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน วัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุมีแต่ไม่ครบ ด้านเอกสารคู่มือระเบียบปฏิบัติงานจะมีเพียงบางส่วน ผู้ทำหน้าที่นี้เทศ กำกับ ติดตามงานเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติ แต่โรงเรียน ส่วนใหญ่ ไม่ได้กำหนดเวลาในการนี้เทศ กำกับติดตามงานพัสดุที่แน่นอน

5) ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ ของโรงเรียนประถมศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

(1) ปัญหาการบริหารงานธุรการ

โดยภาพรวมการบริหารงานธุรการในโรงเรียนมีปัญหาในระดับ น้อยหากพิจารณาจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า มีปัญหาระดับ น้อย เกือบทุกข้อ ยกเว้นปัญหาไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ไม่เต็มที่มีภาระอื่น ซึ่งมีปัญหาในระดับ มาก ส่วนปัญหางบประมาณสนับสนุนล่าช้าและไม่เพียงพอมีปัญหาระดับ มาก ในโรงเรียนขนาดกลาง กลุ่มผู้ตอบ

แบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน

(2) ปัญหาการบริหารงานการเงิน

โดยภาพรวมการบริหารงานการเงินในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่ามีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ที่ปฏิบัติงานทำงานได้ไม่เต็มที่เพราะมีภาระอื่น ผู้ที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอส่วนมากไม่มีใครต้องการปฏิบัติงานนี้เปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอ และงบประมาณสนับสนุนล่าช้าไม่เพียงพอ มีปัญหาระดับ มาก หากพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้งสามขนาด มีปัญหาระดับ มาก ด้านไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ไม่เต็มที่เพราะมีภาระอื่น ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ส่วนมากไม่มีใครต้องการปฏิบัติงานนี้ เปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอและงบประมาณสนับสนุนล่าช้าไม่เพียงพอโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน

(3) ปัญหาการบริหารงานพัสดุ

โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน พบว่า มีปัญหาระดับ น้อย หากพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาระดับ น้อย ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาระดับ มากหากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาระดับ มาก ในด้านไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ที่ปฏิบัติงานทำงานได้ไม่เต็มที่เพราะมีภาระอื่น ผู้ที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอส่วนมากไม่มีใครต้องการปฏิบัติงานนี้ และงบประมาณสนับสนุนล่าช้าไม่เพียงพอ

หากพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และแยกย่อยเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนทุกขนาด มีปัญหาระดับ มาก ในด้านผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอส่วนมากไม่มีใครต้องการปฏิบัติงานด้านนี้งบประมาณสนับสนุนล่าช้าไม่เพียงพอ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาระดับ มาก ด้านแนวปฏิบัติไม่ชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

6) ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา

(1) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานธุรการ

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารและกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าด้านบุคลากรปฏิบัติงานควรมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง งานธุรการจะดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและถูกต้องควรจะทำให้ดีขึ้น งานทะเบียนและข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน ควรแก้ไขโดยจัดอบรมสัมมนาแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกปี การประชาสัมพันธ์จะได้ผลดี ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและอำเภอ งานธุรการที่เพิ่มมากขึ้นควรแก้ไขโดยจัดให้มีบุคลากร

ปฏิบัติงานโดยตรง

(2) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานการเงินและพัสดุ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งผู้บริหารและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานการเงิน และพัสดุส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า เรื่องที่จำเป็นที่สุดสำหรับงานการเงินโรงเรียนคือการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อให้การจัดทำบัญชี และทะเบียนด้านการเงินโรงเรียน ถูกต้อง เห็นว่าควรมีเจ้าหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบในแต่ละระดับ ด้านงานพัสดุเห็นว่า ควรมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อให้ได้วัสดุครุภัณฑ์ที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ควรกระจายอำนาจให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างเองได้มากขึ้น และเพื่อแก้ไขการไม่ให้การจัดซื้อจัดจ้างผิดพลาดบ่อยควรจัดอบรมสัมมนาแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกปี

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ มอบหมายให้ครูปฏิบัติงานงานละ 1 คน วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานและเอกสารคู่มือระเบียบการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีแต่ไม่ครบหรือมีบางส่วนซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นปัญหาต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา เพราะเนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่มีบุคลากรในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ การเงินและพัสดุโดยตรง จึงมอบหมายให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนรับผิดชอบงานด้านนี้ด้วย ส่วนด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ มีแต่ไม่ครบเนื่องจากงบประมาณที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้รับนั้น มีจำนวนจำกัด แต่จำนวนโรงเรียนในสังกัดนั้น มีจำนวนมาก จึงไม่สามารถที่จะจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ให้ครบทุกโรงเรียนได้ ซึ่งปัญหาที่พบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรานี สงวนนาม (2518) และ จักรกฤษณ์ คุ่มรอบ(2535)ที่พบว่า ปัญหาในการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ ในโรงเรียนประถมศึกษาคือ การขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องอัดสำเนา ตู้เก็บเอกสาร ตลอดจนวัสดุสิ้นเปลืองอื่น ๆ ปัญหาการให้ครูฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติงานธุรการด้วย เพราะโรงเรียนประถมศึกษาไม่มีครูธุรการโดยตรงและต้องประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นอยู่แล้ว ซึ่งปัญหาเหล่านี้ สมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนใจและหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

2) ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานธุรการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาในระดับ น้อย หากพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย ทุกขนาดเช่นกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินิจ สุจริตธรรม (2518) จันทรานี สงวนนาม (2518) และ บัญชา ภาชัยเทพ (2520) ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานด้านธุรการเป็นอย่างดี ไม่ค่อยมีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในเรื่องกฎหมาย ระเบียบเกี่ยวกับงานธุรการที่โรงเรียนถือปฏิบัติอยู่ ไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นน่าจะมาจากเหตุผลดังนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาชั้นปริญญาตรี และเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะสำหรับผู้บริหารจึงได้รับการคัดเลือกแต่งตั้งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความพยายามที่จะบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจหน้าที่ทั้ง 6 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงานธุรการในโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะให้ความสนใจ มากกว่าด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย วัฒนานันทรวิสัย (2531) และ คงสี สันทอง (2536) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารและมีพฤติกรรมการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุมากที่สุด

(2) การบริหารงานธุรการเป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หากปฏิบัติผิดพลาดผู้บริหารโรงเรียนจะต้องถูกลงโทษทางวินัย ทางอาญาและต้องรับผิดชอบทางแพ่งด้วยเหตุนี้เองผู้บริหารโรงเรียนจึงให้ความสนใจงานธุรการมาก จึงทำให้ปัญหาในการปฏิบัติมี น้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรเสน ทั้งทอง (2536) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาใต้ต้นทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด คืองานธุรการ การเงินและพัสดุ

จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ที่ปฏิบัติงานทำงานได้ไม่เต็มที่ เพราะมีการอื่น และปัญหางบประมาณสนับสนุนล่าช้า ไม่เพียงพอ เป็นปัญหาระดับ มาก ในโรงเรียนทุกขนาดนั้นเนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ยังไม่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการโดยเฉพาะ จึงต้องมอบหมายให้ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนรับผิดชอบงานด้านนี้ จึงเป็นปัญหาต่อการบริหารงานของโรงเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงควรตระหนักในปัญหานี้ โดยเสนอขอกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูสายสนับสนุนให้กับ

โรงเรียนประถมศึกษาเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน ควรดำเนินการให้ทันกำหนดการใช้และเพียงพอ

3) ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานการเงิน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกัน ($S.D.=0.65$)

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินุ สุจริตธรรม (2518)

บัญชา นาสัยเทพ (2520) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการเงินเป็นอย่างดี ไม่ค่อยมีปัญหาอะไร ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัดเนื่องจากการบริหารงานการเงิน ต้องปฏิบัติตาม ระเบียบกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี หากปฏิบัติผิดพลาด ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องถูกลงโทษทางวินัย ทางอาญาและต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ซึ่งต่างกับงานวิชาการ แม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะต่ำผู้บริหารโรงเรียนก็ไม่ถูกลงโทษทางวินัยด้วยเหตุนี้เองผู้บริหารจึงหันไปสนใจงานการเงินของโรงเรียน มากกว่างานวิชาการซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (2525) บุญช่วย วัฒนันทรวิสัย (2531) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมในการบริหารงานการเงินในระดับสูงมากซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ว่างงานการเงินเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการบริหารโรงเรียนผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม ระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับเพื่อตอบสนองการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้มีโครงการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านการเงิน แก่ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานการเงินโรงเรียนเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งส่งเจ้าหน้าที่ออกนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานที่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงมีผลทำให้ปัญหาการบริหารงานด้านนี้มี น้อย

จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ ที่พบว่า ปัญหาไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ส่วนมากไม่มีใครต้องการปฏิบัติงานนี้เปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ผู้ที่ปฏิบัติงานทำงานได้ไม่เต็มที่เพราะมีภาระอื่นและปัญหางบประมาณสนับสนุนล่าช้า ไม่เพียงพอ มีปัญหาในระดับ มาก ซึ่งเป็นปัญหาด้านบุคลากรและด้านงบประมาณนั้นเป็นปัญหาในโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา ไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านนี้

โดยตรง จึงมอบหมายให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนรับผิดชอบงานด้านนี้ ทั้งที่มีภารกิจด้านการสอนนักเรียนอยู่แล้ว และบางโรงเรียนจำนวนครูมีไม่ครบชั้นเรียน ยิ่งเป็นปัญหามากขึ้นอีก ดังผลการวิจัยของ อมรรัตน์ ทวีเลิศ (2536) ที่พบว่า ปัญหาระดับสูงสุดของงานธุรการการเงิน และพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ความไม่เพียงพอของบุคลากรที่ปฏิบัติงานและด้านงบประมาณ ที่ได้รับไม่เพียงพอ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหางานพัสดุโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับ น้อย หากพิจารณาจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีปัญหาในระดับ น้อย ในโรงเรียนเกือบทุกขนาด ยกเว้นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาในระดับ มาก

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ สุจริตธรรม (2518)

สุรเสน ทั้งทอง (2536) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุ เป็นอย่างดีไม่ค่อยมีปัญหาอะไร ทั้งนี้คงเนื่องมาจากงานพัสดุ ในโรงเรียนประถมศึกษา จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสนใจ และปฏิบัติงานนี้ ด้วยความเอาใจใส่ เช่นเดียวกับงานการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (2525) คงลี สันทอง (2536) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติงานการเงินและพัสดุในระดับสูงมาก งานอื่น ๆ ปฏิบัติในระดับปานกลาง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายกระจายอำนาจการจัดซื้อจัดจ้างให้ผู้บริหารโรงเรียน สามารถดำเนินการได้ ภายในวงเงินที่กำหนด อีกทั้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดอุดรธานี มีโครงการอบรมสัมมนาด้านพัสดุแก่ผู้บริหารโรงเรียนและผูปฏิบัติงานพัสดุอยู่เป็นประจำทุกปี และมีเจ้าหน้าที่ออกนิเทศ ติดตาม แนะนำการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัดอยู่เป็นประจำ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ ปัญหาการบริหารพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา มีระดับน้อย ตามผลการวิจัยครั้งนี้

ส่วนปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ที่พบว่า มีปัญหาในระดับมาก นั้นหากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ปฏิบัติงาน และปัญหาด้านงบประมาณ ในด้านผู้ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ ประสบการณ์ และปัญหางบประมาณสนับสนุนล่าช้า ไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ น่าจะเป็นปัญหาในโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาด เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษายังไม่มีเจ้าหน้าที่พัสดุโดยตรงแต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่นั้นปริมาณงานด้านพัสดุมีจำนวนมาก การดำเนินการ

ในการจัดซื้อ จัดจ้าง การเก็บรักษา การซ่อมแซมและการดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุนั้นจึงมีปัญหามาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จักรกฤษณ์ คุ่มรอบ (2535) คง โพธิ์บัณฑิต (2519) และวรินทร์า วัชรสิงห์ (2524) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุ คือด้านบุคลากร และงบประมาณมีไม่เพียงพอ

5) ผลการวิจัยเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ทั้งผู้บริหารและผูปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า วิธีการดำเนินงาน ควรมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง จัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จัดเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานให้โรงเรียน และควรมีเจ้าหน้าที่ติดตามตรวจสอบเป็นประจำ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินิจ สุจริตธรรม (2518) จันทรานี สงวนนาม (2518) บัญชา นาชัยเทพ (2520) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับ งานธุรการ การเงินและพัสดุโรงเรียนประถมศึกษา คือ ครูผู้ปฏิบัติงานมีน้อยไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรงจึงให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนปฏิบัติงานด้านธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษายังไม่มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรพิจารณาเสนอขอกำหนดตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานด้านธุรการ การเงินและพัสดุให้แก่โรงเรียนต่อไป

5.6 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นปัญหา ความต้องการ และข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ และผู้ปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

5.6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษาจังหวัด

- 1) ควรวางแผนในการอบรมพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี
- 2) ควรจัดทำเอกสาร คู่มือ ระเบียบการปฏิบัติงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียน แจกให้โรงเรียนในสังกัดอย่างเพียงพอ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง

- 3) ควรจัดทำแผนการนิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงานธุรการ การเงินและพัสดุของโรงเรียนในสังกัดอย่างเป็นระบบ
 - 4) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ทันกำหนดการใช้งาน และให้เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน
 - 5) ควรพิจารณาจัดอัตรากำลังครูสายสนับสนุนการสอนให้แก่โรงเรียน
- 5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- 1) ควรจัดอบรมสัมมนาแก่ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี
 - 2) ควรมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ
 - 3) ควรจัดทำเอกสาร คู่มือการปฏิบัติงานให้แก่โรงเรียน
- 5.6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
- 1) ควรมอบหมายหน้าที่ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ แก่บุคลากรที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
 - 2) ควรลดจำนวนชั่วโมงในการสอนของผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ให้น้อยลง
 - 3) ควรจัดระบบการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเกิดความคล่องตัว
 - 4) ผู้บริหารควรนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างใกล้ชิด
 - 5) ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ปฏิบัติงานให้พร้อมเป็นสัดส่วน
- 5.6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
- 1) ควรศึกษาค้นคว้า หาความรู้ และสนใจเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ
 - 2) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายและแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - 3) ปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ
 - 4) จัดหาเอกสาร คู่มือระเบียบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอ

5.7 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้อีก โดยขยายขอบเขตของการวิจัยเป็นระดับเขตการศึกษาหรือระดับภาค

2) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุใน
โรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในเขตสํานักบําลกับโรงเรียนที่อยู่นอกเขตสํานักบําล

3) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบ รูปแบบและปัญหาการบริหารงานธุรการการเงินและพัสดุ
ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่
ในเขตการศึกษา 9